

ΓΙΩΤΑ ΦΩΤΟΥ

Σβησμένα
δεγγάρια

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ε Π Π Η Ν Ι Κ Η Π Ο Σ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Σβησμένα φεγγάρια**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Γιώτα Φώτου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνια Λαδοπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνια Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Γιώτα Φώτου, 2011
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: 123 RF Stock Photography
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2011

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2011, 5.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-405-5

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΓΙΩΤΑ ΦΩΤΟΥ

Σβησιμένα
δεγγάρια

*Στους γονείς μου,
Παύλο και Ξανθή*

νεαρός ψαράς έλυσε το σκοινί της βάρκας και πήδηξε μέσα. Η λίμνη ήταν ήρεμη και ο ήλιος, κρυμμένος ακόμη, έστελνε προπομπούς χρυσές ακτίνες να στεφανώσουν τις απέναντι βουνοκορφές. Μέσα στο θαμποχάραμα άρχισε σιγά σιγά να ξεκαθαρίζει το έργο της άνοιξης, που εδώ και μέρες είχε πιάσει δουλειά στο καβαλέτο της, ρίχνοντας πολύχρωμες πινελιές σε καταπράσινο φόντο.

Βάλθηκε να κωπηλατεί ρυθμικά ανάμεσα στις καλαμιές που υποκλίνονταν στο πέραςμά του. Ο παφλασμός των νερών ξύπνησε τον κοιμισμένο μέχρι στιγμής κόσμο της λίμνης. Μικρά ψαράκια άρχισαν να πηδούν γύρω του καλωσορίζοντας ακόμη μία μέρα. Πήρε βαθιές ανάσες, εισπνέοντας τον καθαρό αέρα. Κάθε πρωί, την ίδια πάντα ώρα, με τα μάτια κολλημένα στον ορίζοντα, ένιωθε τη δύναμη των νερών της να τον μαγνητίζουν, να τον τραβούν σε ένα ταξίδι γεμάτο υποσχέσεις. Τη φοβόταν τη λίμνη. Φοβόταν τα μυστικά της. Παράλληλα όμως την επιθυμούσε. Κάθε φορά που του έδειχνε τον κόσμο από μακριά, ένιωθε ελεύθερος, παντοδύναμος. Γι' αυτό βιαζόταν να ανοιχτεί στα βαθιά. Θα σταματούσε πάλι να αγναντέψει τα βουνά, τα δάση γύρω του, τα σπίτια, να αφουγκραστεί το τραγούδι της ζωής, τόσο διαφορετικό κάθε φορά και τόσο ίδιο πάντα. Νότες σκορπισμένες, βγαλμένες από χιλιάδες καρδιές, έδεναν εκεί, στη μέση της λίμνης, συνθέ-

τοντας τη μελωδία που περνούσε πρώτα από τα αυτιά του για να σηκωθεί και να απλωθεί στη συνέχεια μακριά. Μέσα στη βουή της μέρας λίγοι την αναγνώριζαν. Εκείνος όμως ήταν ο τυχερός. Την άκουγε στη γέννησή της. Και σήμερα του φάνηκε μελαγχολική.

Το κουπί σκόνταψε πάνω σε κάτι βαρύ. Ο νεαρός ψαράς έσκυψε να δει. Ο άντρας που επέπλεε στα νερά είχε τα μάτια του ορθάνοιχτα και νεκρά. Μέσα στον καθρέφτη τους έσβηνε ένα χλωμό θλιμμένο φεγγάρι.

Ήταν έντεκα το πρωί της 9ης Νοεμβρίου του 1958, όταν ο Ρήγας, ένα γερασμένο τσοπανόσκυλο, έβγαλε ένα περίεργο ουρλιαχτό, ίδιο με εκείνο που είχαν ακούσει από το στόμα του οι κάτοικοι του μικρού χωριού, σαράντα μέρες πριν, όταν συνόδευσαν την Ερμιόνη στην τελευταία της κατοικία. «Κλαίει το ζωντανό για την κυρά του», είχαν πει τότε και σταυροκοπήθηκαν. Από εκείνη τη μέρα ο Ρήγας δεν άφησε ούτε στιγμή το μνήμα της Ερμιόνης.

Μία ώρα νωρίτερα, ο παπάς τρόμαξε να το σηκώσει από τη θέση του για να διαβάσει το τρισάγιο που ακολούθησε τη Λειτουργία. «Ωρες μετράει το δόλιο, σύντομα θα πάει να βρει την Ερμιόνη», είπε κάποιος και προσπάθησε να του δώσει λίγο νερό με τις χούφτες του. Το σκυλί τέντωσε δυο τρεις φορές τη γλώσσα του και στη συνέχεια έκλεισε τα μάτια, αγνοώντας τους χωριανούς που προσπαθούσαν να μπήξουν αναμμένα κεριά πάνω στο χώμα για την ψυχή της μακαρίτισσας. Ο καιρός ήταν εξαιρετικά κρύος και βιάστηκαν να τρέξουν στο καφενείο όπου θα δινόταν ο καφές και το γεύμα του μνημόσунου. Εκεί βρισκόνταν όταν το σκυλί σήκωσε το κεφάλι του, οσμί-

στηκε τον αέρα και τελικά έβγαλε εκείνο το ουρλιαχτό. Οι κλειστές πόρτες και η οχλαγωγία δεν επέτρεψαν να φτάσει στα αυτιά των χωριανών η φωνή του ζώου. Ο μόνος που την άκουσε ήταν ο γερο-Ανέστης, ο μοναδικός κάτοικος του χωριού που έλειπε από τη σύναξη, παρά το γεγονός ότι η Ερμιόνη ήταν κόρη του. Κατάκοιτος στο κρεβάτι εδώ και δυο χρόνια, αφού τα πόδια του δεν έλεγαν να τον κρατήσουν, ανασηκώθηκε στα μαξιλάρια του και προσπάθησε να αφουγκραστεί περιμένοντας το επόμενο ουρλιαχτό.

«Ποιον να κλαίει τώρα;» αναρωτήθηκε μεγαλόφωνα και αναστέναξε βαριά με τη σκέψη ότι ο επόμενος που θα έκανε παρέα στην Ερμιόνη θα ήταν μάλλον αυτός ο ίδιος.

Κανένας λοιπόν δεν είδε ότι το σκυλί, μετά το ουρλιαχτό, στηρίχτηκε όρθιο με δυσκολία, έκανε δυο τρεις κύκλους γύρω από το μνήμα της κυράς του, σαν να την αποχαιρετούσε, και μετά βγήκε από την ανοιχτή σιδερένια πορτούλα του νεκροταφείου και πήρε την κατηφόρα στον κεντρικό χωματόδρομο. Ακριβώς στην είσοδο του χωριού συνάντησε τη νεαρή γυναίκα που έμπαινε πεζή εκείνη την ώρα στο Πευκοχώρι. Την πλησίασε και άρχισε να τρίβεται στα πόδια της. Εκείνη κοίταξε με απορία το ταλαιπωρημένο ασπρόμαυρο σκυλί και δίστασε προτού απλώσει το χέρι της να αφήσει ένα χάδι στο κεφάλι του. Το ζώο την κοίταξε στα μάτια σαν να ήταν άνθρωπος, έγλειψε μια δυο φορές τις γάμπες της και ξάπλωσε μπρος της, αφήνοντας την τελευταία του πνοή. Η γυναίκα ανακάθισε στα πόδια της για λίγο, έβαλε την παλάμη της στην κοιλιά του, για να ελέγξει τους χτύπους της καρδιάς του, και όταν κατάλαβε ότι ήταν νεκρό, κοίταξε ανήσυχη γύρω της, σηκώθηκε και προχώρησε προς το εσωτερικό του χωριού. Ύστε-

ρα από δέκα μέτρα κοντοστάθηκε αναποφάσιστη σαν κάτι να θυμήθηκε, έκανε να γυρίσει στον νεκρό σκύλο, αλλά τελικά το μετάνιωσε.

Εκτός από το γερο-Ανέστη, οι υπόλοιποι πενήντα οχτώ κάτοικοι του χωριού έστρεψαν έκπληκτοι τα κεφάλια τους στην τζαμόπορτα του καφενείου που άνοιξε με ένα έντονο τριξίμο. Η άγνωστη γυναίκα που εμφανίστηκε μπροστά τους πρέπει να ήταν γύρω στα είκοσι με είκοσι πέντε. Φορούσε ένα μεσαίο γκριζο παλτό με στρογγυλεμένα πέτα και είχε τα μαλλιά της καλυμμένα με ένα μάλινο καφέ μαντίλι που άφηνε να φαίνονται κάποια σκόρπια ξανθά τσουλούφια. Τα μάτια της ήταν θολά από την κούραση και το πρόσωπό της κόκκινο και αγριεμένο από το κρύο. Κρατούσε μια βαλίτσα ντυμένη με βυσσινί καρό ύφασμα και στον ώμο της κρεμόταν μια μικρή δερμάτινη μαύρη τσάντα.

«Καλημέρα», είπε και στάθηκε αναποφάσιστη, ενώ η πόρτα έκλεινε με το ίδιο τριξίμο που μέσα στην απόλυτη ησυχία ακούστηκε ακόμη πιο δυνατό.

Η αίθουσα δεν ήταν μεγαλύτερη από εξήντα τετραγωνικά, και τα δυο μακρόστενα τραπέζια που φιλοξενούσαν τους συνδαιτυμόνες είχαν στηθεί με ξύλινες τάβλες επάνω σε τρίποδα. Γύρω είχαν παραταχθεί ψάθινες καρέκλες που δεν αντιστοιχούσαν στον αριθμό των ατόμων, με αποτέλεσμα όσοι περίσσευαν να στριμωχτούν σε έναν πρόχειρο πάγκο, στη βορεινή πλευρά της αίθουσας. Οι τοίχοι είχαν το απροσδιόριστο χρώμα που δίνει η καπνιά και το δάπεδο ήταν στρωμένο με ξύλο που είχε σκουρύνει από την πολυκαιρία και τους λεκέδες. Η μυρωδιά της ταγκίλας έσπαζε, χωρίς όμως να χάνεται, από το άρωμα των πεύκων που τριζοβολούσαν στο μεγάλο τζάκι.

Οι παρευρισκόμενοι, μπουκωμένοι οι περισσότεροι, συνέχισαν να κοιτούν με περιέργεια τη γυναίκα για λίγο και μετά τα σαρόνια τους μάζησαν και κατάπιαν στα γρήγορα ώστε να ελευθερωθεί η γλώσσα και να ανταποδώσουν την καλημέρα της. Η γυναίκα ακούμπησε στο πάτωμα τη βαλίτσα και έτριψε τις παγωμένες παλάμες της να ξεσταθούν.

«Λυπάμαι που σας διακόπτω, αλλά βρέθηκα... βρέθηκα εδώ κατά λάθος», είπε δείχνοντας ιδιαίτερα αμήχανη.

Η φράση της έκανε τα μάτια των άλλων να γουρλώσουν από έκπληξη και κάποια πιρούνια να ακουμπήσουν απότομα στα τσίγκινα πιάτα, κάνοντας τον χαρακτηριστικό θόρυβο. Δεν είχε ακουστεί μηχανή αυτοκινήτου και όλοι γνώριζαν καλά ότι κανένας δεν μπορούσε να βρεθεί τυχαία στο μικρό χωριό τους, αφού θα έπρεπε να διανύσει πρώτα με τα πόδια μια απόσταση τριών τετάρτων της ώρας. Η δημοσιά που οδηγούσε από τα Φάρσαλα στο Βόλο απείχε αρκετά χιλιόμετρα και το λεωφορείο της γραμμής δεν περνούσε από κει παρά μόνο κάθε Τρίτη και Παρασκευή.

Τη σιωπή διέκοψαν τα συρτά βήματα μιας ηλικιωμένης γυναίκας, που μέχρι εκείνη τη στιγμή στεκόταν όρθια μπρος στο γωνιακό τραπέζι που είχε στηθεί για να εξυπηρετήσει στο σερβίρισμα.

«Καλωσόρισες! Κόπιασε!» είπε στη νεοφερμένη και την οδήγησε στη μέση του τραπέζιου. Ένας άντρας σηκώθηκε, της παραχώρησε τη θέση του και, παίρνοντας το σερβίτιο του, βολεύτηκε με τους άλλους στον πάγκο. Η ηλικιωμένη έβαλε εμπρός της ένα πιάτο με ψητό αρνί και πατάτες και της έδωσε ένα πιρούνι και ψωμί. Στο τραπέζι ήταν απλωμένα τυριά, γιαούρτια και σαλάτες με χοτροκομμένο λάχανο.

«Μας βρήκες... μας βρήκες σε άσχημη στιγμή. Σήμερα κάναμε τα σαράντα της Ερμιόνης. Η Ερμιόνη...»

Τη φράση της ηλικιωμένης συμπλήρωσε ο άντρας που καθόταν ακριβώς απέναντι από την άγνωστη. Τα αξύριστα γκριζα γένια και το μουστάκι τού προσέδιναν άγρια όψη. Στο μανίκι του μάλλινου σακακιού του ήταν περασμένη μια μαύρη κορδέλα, ένδειξη πένθους. Μέσα από το σακάκι φορούσε ένα μπλε πουκάμισο κουμπωμένο ως το λαιμό. «...η Ερμιόνη ήταν γυναίκα μου. Είμαι... είμαι ο Νάκος Παπαχρήστος. Την Ερμιόνη τη χάσαμε ξαφνικά. Ήταν μόνο σαράντα χρόνων!»

«Λυπάμαι... Τα συλλυπητήριά μου! Ζωή σε λόγου σας. Να είστε καλά να τη θυμάστε». Την τελευταία φράση η άγνωστη την απεύθυνε σε όλους, υψώνοντας παράλληλα το ποτήρι με το κόκκινο κρασί που παρουσιάστηκε ξαφνικά εμπρός της.

«Θεός σωθρέσ' την!» απάντησαν οι άλλοι συγχρονισμένα, σηκώνοντας επίσης τα ποτήρια τους.

Η γυναίκα συγκεντρώθηκε για λίγο στο πιάτο της. Κάρφωσε με το πιρούνι μια πατάτα, αλλά η σιωπή που επικράτησε για ακόμη μία φορά την ανάγκασε να αφήσει για την ώρα το φαγητό. «Λέγομαι Μηλίτσα Χαριτίδη και έχασα πρόσφατα τον άντρα μου. Μεγάλωσα στη Μακεδονία. Ήρθα στα Φάρσαλα με σκοπό να δουλέψω στο σπίτι κάποιου Μπανέ. Όπως αποδείχτηκε όμως είχα λάθος πληροφορίες. Δυο μέρες τώρα δεν κατάφερα να βρω κανέναν Μπανέ. Σήμερα το πρωί αποφάσισα να πάω στο Βόλο. Έχω εκεί μια μακρινή ξαδέλφη, μπορεί να με βοηθήσει να βρω δουλειά. Διαφορετικά θα επιστρέψω πίσω. Δεν ήθελα να χαλάσω όσα χρήματα μου απέμειναν και έτσι ανέβηκα σε ένα φορτηγό. Ο άνθρωπος μου είπε ότι

θα φτάσει μόνο ως ένα σημείο και θα έπρεπε να συνεχίσω με τα πόδια ως την Εθνική για να βρω λεωφορείο. Με άφησε λίγο πιο κάτω από τη διασταύρωση του χωριού σας και έστριψε δυτικά. Θα έπρεπε να περπατήσω δυο τρεις ώρες... Το περπάτημα δεν το φοβάμαι, μαθημένη είμαι. Έκανα όμως λάθος και πήρα το δρόμο για εδώ. Το κατάλαβα γρήγορα, αλλά το κρύο με φόβισε. Δεν το είχα υπολογίσει. Είπα να έρθω μήπως... Είμαι σε δύσκολη θέση. Αν υπάρχει κάποιος τρόπος να φύγω για το Βόλο, θα σας ήμουν υποχρεωμένη. Αν και... νομίζω ότι δε θα έχω καλύτερη τύχη και εκεί. Ούτε τη διεύθυνση της ξαδέλφης ξέρω».

Την κοίταξαν με καχυποψία. Εκείνη έσκυψε στο πιάτο της, προσπαθώντας να κρύψει τα δάκρυα που ανέβηκαν στα μάτια της. Ανακτώντας την ψυχραιμία της, σήκωσε αποφασιστικά το βλέμμα της κοιτάζοντας κατάματα τον Νάκο Παπαχρήστο. «Υπάρχει κάποιο αυτοκίνητο που θα μπορούσε να με πάει στο Βόλο; Έστω ως την εθνική οδό; Θα πληρώσω βέβαια».

«Αυτοκίνητο! Όχι, κυρία. Εμείς εδώ είμαστε κτηνοτρόφοι. Με τα μουλάρια μετακινούμαστε. Σπάνια βλέπουμε αυτοκίνητα εδώ. Ακόμη και το λεωφορείο, ως τη διασταύρωση ερχεται».

Η Μηλίτσα αναστέναξε και σηκώθηκε. «Τότε θα πρέπει να βιαστώ. Δεν είναι η μέρα μου φαίνεται. Καλύτερα να φύγω, να κατεβώ στη δημοσιά. Αν είμαι τυχερή και περράσει κάποιος, έχει καλώς. Διαφορετικά θα περπατήσω».

«Μα θα φύγεις νησιτική; Α! Αυτό δεν το επιτρέπουμε στα μέρη μας. Μείνε να ζεσταθείς και βλέπουμε», πρότεινε ο Νάκος Παπαχρήστος.

«Πατέρα! Με το συμπάθιο, αλλά... αλλά... Είναι κουρασμένη και... Πού να πάει μόνη της και με τέτοιο καιρό;

Θα μπορούσε... θα μπορούσε να μείνει μαζί μας σήμερα, αν βέβαια...»

Το πρόσωπο της μαυροντυμένης κοπέλας που πήρε το λόγο βάφτηκε στη στιγμή κόκκινο. Ξαφνικά έδειξε μετανιωμένη που μίλησε. Ο τρόπος με τον οποίο κοίταξε τον πατέρα της δεν έδειχνε μόνο σεβασμό, έδειχνε και φόβο. Ήταν μια εξαιρετικά όμορφη κοπέλα, περίπου είκοσι χρόνων. Είχε τα καστανά της μαλλιά τραβηγμένα και δεμένα πίσω και τα μάτια της, τεράστια και αμυγδαλωτά, είχαν τη ζεστασιά και την αθωότητα μικρού παιδιού.

«Για τ' όνομα του Θεού! Δε θέλω να σας βάλω σε φασαρία», διαμαρτυρήθηκε η Μηλίτσα.

«Να μείνεις! Θα σου στρώσω εγώ να κοιμηθείς εδώ, δίπλα στο τζάκι», πετάχτηκε η ηλικιωμένη.

«Δέσπω, κοίτα τη δουλειά σου!» αγρίεψε ο Νάκος Παπαχρήστος. «Όπως είπε και η κόρη μου η Φιλιώ, το σπίτι μας είναι ανοιχτό». Ύστερα στράφηκε στη Μηλίτσα: «Σήμερα είναι Κυριακή. Το καλύτερο που έχεις να κάνεις είναι να μείνεις εδώ ως την Τρίτη, που θα περάσει το λεωφορείο. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να ταλαιπωρείσαι. Μετά χαράς να σε φιλοξενήσουμε, έτσι, για τη μνήμη της Ερμιόνης».

Η Μηλίτσα δεν κατάφερε μπρος στο ρητό και κατηγορηματικό ύφος του γενειοφόρου να φέρει άλλες αντιρρήσεις. Έσκυψε στο πιάτο της αλλά η όρεξή της είχε κοπεί. Παρ' όλα αυτά, κατάφερε να κατεβάσει μερικές μπουκιές. Στο μεταξύ, έπαιψε να είναι το επίκεντρο του ενδιαφέροντος, αφού οι υπόλοιποι συγκεντρώθηκαν σε θέματα που προφανώς είχε διακόψει ο ερχομός της.

«Λοιπόν, τον ψήφισες και εσύ τον Πασαλίδη;» προσπάθησε να τη βάλει στη συζήτηση ο άντρας που καθόταν δίπλα της.

Η Μηλίτσα τον κοίταξε με απορία.

«Για τον πρόεδρο της ΕΔΑ μιλάμε. Στη Θεσσαλονίκη, όπως μάθαμε, πήρε πολλές ψήφους. Έτσι το κόμμα τους ήρθε δεύτερο, εκεί που κανείς δεν το περίμενε».

«Δεν... δεν ψήφισα και... Δεν ασχολούμαι με τέτοια». Το μάτι της έπεσε στις φωτογραφίες του βασιλιά Παύλου και της βασίλισσας Φρειδερίκης που στόλιζαν τον καπνισμένο τοίχο. Τα πρόσωπα, δυσδιάκριτα από τα πολλά μυγοφτύματα, της χαμογελούσαν ειρωνικά. Τον περασμένο Μάιο οι εκλογές είχαν αναδείξει πρώτο κόμμα την ΕΡΕ, με αντιπολίτευση την Αριστερά, αφού το κόμμα των Φιλελευθέρων είχε καταποντιστεί λαμβάνοντας την τρίτη θέση.

«Καλά κάνεις και δεν ασχολείσαι. Η γυναίκα είναι για το σπίτι!»

Στη συνέχεια η συζήτηση ήρθε στο έργο του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή και στην οδυνηρή θέση των κεντρικών Σοφοκλή Βενιζέλου και Γεωργίου Παπανδρέου. Η Μηλίτσα έμεινε σιωπηλή χωρίς να συμμετέχει, ώσπου η κουβέντα γύρισε στον τελευταίο καταστροφικό σεισμό της Θεσσαλίας, με επίκεντρο το Βελεστίνο, που άφησε πίσω του σημαντικές ζημιές.

«Ο Θεός να μας φυλάξει!» σταυροκοπήθηκαν οι γυναίκες.

«Πέρασε ενάμιση χρόνος από τότε και ακόμη τα χωριά εδώ κοντά δεν μπορούν να συνέλθουν. Εμείς δεν πάθαμε σοβαρές ζημιές. Μας φύλαξε ο Θεός. Μόνο μια αποθήκη έπεσε, αλλά αυτή ήταν έτσι κι αλλιώς ετοιμόρροπη. Κουνηθήκαμε όμως. Μάρτης ήταν, γι' αυτό βρισκόμασταν ακόμη στο χωριό. Δεν είχαμε φύγει για τα βουνά. Ξέρεις, το χωριό αδειάζει το καλοκαίρι. Φεύγουμε όλοι μαζί με τα ζώα για το Καϊμακτσάλαν. Εκεί ξεκαλοκαιριάζουμε!»

είπε στη Μηλίτσα η Ασπασία, μια τριαντάρα που κρατούσε στην αγκαλιά της ένα μωρό, ταΐζοντας παράλληλα τα άλλα δυο παιδιά της που κάθονταν δεξιά της. Τα παιδιά, ένα αγόρι και ένα κορίτσι, τεσσάρων και έξι χρόνων αντίστοιχα, άνοιγαν το στόμα, μασούσαν για λίγη ώρα το κρέας και στη συνέχεια το έφτυναν στο πιάτο τους, γεγονός που προκάλεσε κάποια στιγμή την αγανάκτηση του παππού τους και πεθερού της Ασπασίας, του Μενέλαου Παρίση, ο οποίος έδειχνε να είναι και ο επικεφαλής της ομήγυρης.

«Μην τολμήσετε να ξαναφτύσετε, παλιοζαγάρια!» φώναξε στα παιδιά και εκείνα αυτόματα συμμορφώθηκαν.

Ο άντρας δίπλα στη Μηλίτσα, ο Στέλιος Παρίσης, σύζυγος της Ασπασίας και γιος του Μενέλαου, θεώρησε ότι έπρεπε να επέμβει και χώρισε τα δυο παιδιά, αλλάζοντάς τους θέση. Έτσι το κοριτσάκι βρέθηκε τώρα να κάθεται δίπλα στη Μηλίτσα. Αφού πρώτα της έριξε κάποιες αναγνωριστικές ματιές και ξεθάρρεψε με το χαμόγελο που εισέπραξε, στη συνέχεια άρχισε δειλά δειλά να παίζει με την άκρη του μαντιλιού που ήταν δεμένο στο κεφάλι της γυναίκας. Κάποια στιγμή εκείνο λύθηκε και τα μακριά μαλλιά ξεχύθηκαν ελεύθερα. Οι συζητήσεις σταμάτησαν και τα βλέμματα όλων στράφηκαν πάνω της. Το άσπρο βαμβακερό πουκάμισο, που νωρίτερα κυβόταν κάτω από το γκριζο παλτό, φώτισε τώρα το πρόσωπό της, αναδεικνύοντας το πράσινο χρώμα των ματιών της και τα κατακόκκινα χείλη της. Οι ξανθές μπούκλες έδειχναν σαν φωτοστέφανο σε κεφάλι αγγέλου. Η γυναίκα χαμογέλασε πάλι στο παιδί και με αργές κινήσεις έδεσε προσεκτικά το μαντίλι στο κεφάλι της. Ωστόσο η εικόνα της έμεινε για αρκετή ώρα στα μάτια των άλλων. Οι άντρες κρύφτηκαν πίσω από τα ποτήρια, προσποιούμενοι τους αδιάφο-

ρους, και οι γυναίκες ασυναίσθητα έφεραν τα χέρια τους ψηλά, να σιάξουν τις πλεξούδες οι οποίες, δεμένες γύρω από το κεφάλι, φυλάκιζαν τα δικά τους μαλλιά. Στο τραπέζι τώρα εμφανίστηκαν πιατέλες με σιροπιασμένες γαλατόπιτες και ρυζόπιτες.

Μια άλλη ηλικιωμένη γυναίκα, η μόνη που δε φάνηκε να εντυπωσιάζεται από την παρουσία της Μηλίτσας και η οποία καθ' όλη τη διάρκεια του γεύματος δε σταμάτησε στιγμή να θρηνεί ήσυχα τη μακαρίτισσα, σηκώθηκε από την απέναντι άκρη του τραπεζιού, κρατώντας μια γαβάθα με κόλλυβα. Με ένα κουτάλι έβαλε μια μικρή ποσότητα στο πιάτο της ξένης. «Για να συγχωρέσεις την κορούλα μου», της είπε και από τα μάτια της έτρεχαν δάκρυα. «Ήταν άτυχη η νυφούλα μου, ήταν άτυχο το καμάρι μου!» φώναξε στη συνέχεια δυνατά, ώστε να την ακούσουν όλοι.

Ο Νάκος Παπαχρήστος σηκώθηκε με θόρυβο από την καρέκλα του. «Σοφία, ησύχασε!» διέταξε και ο θρήνος της γυναίκας έγινε πάλι βουβός.

Ο Μενέλαος Παρίσης άφησε επίσης τη θέση του και πήρε παράμερα τον Νάκο. Δυο παλικάρια, ο Δήμος και ο Σπυράκος, οι γιοι του Παπαχρήστου, βάλθηκαν μαζί με την αδελφή τους τη Φιλιώ να παρηγορούν την ηλικιωμένη. «Μην κλαις, γιαγιά, μην κλαις!» της έλεγαν και την αγκάλιαζαν. «Άντε να πας στον παππού. Έχει ώρες μονάχος».

«Μονάχος είναι ο δόλιος και αυτός, μονάχη απόμεινα κι εγώ. Έχασα το κορίτσι μου και εσείς δεν έρχεστε να με δείτε».

«Θα ερχόμαστε, γιαγιά, θα ερχόμαστε!» υποσχέθηκαν εκείνοι.

Η Φιλιώ εξήγησε στη Μηλίτσα ότι η ηλικιωμένη ήταν η Σοφία, η μάνα της Ερμιόνης. Τότε η Μηλίτσα σηκώθη-

κε, αγκάλιασε τη γυναίκα και τη φίλησε στο μάγουλο. «Κυρία Σοφία, καταλαβαίνω τον πόνο σου. Έχασα και εγώ δικό μου άνθρωπο τελευταία. Ξέρω πώς νιώθεις. Αλλά κάνε κουράγιο, για τα παιδιά, δεν πρέπει να σε βλέπουν έτσι!»

Η ζεστή συμπεριφορά της ξένης έδωσε κουράγιο στη Σοφία. «Να είσαι καλά, κοπέλα μου. Κι αν δε σε ξαναδώ, να έχεις την ευχή μου! Μόνο καλά να σε περιμένουν από δω και πέρα», είπε και με τη βοήθεια της Φιλιώς έφτασε στην πόρτα και βγήκε.

«Εμένα δε μου φαίνεται να πόνεσε και πολύ για τον άντρα της. Ή μήπως οι χήρες στη Μακεδονία κυκλοφορούν με χρωματιστά ρούχα και ξέπλεκα μαλλιά; Κάτι δεν πάει καλά με αυτή!» ψιθύρισε ο Μενέλαος Παρίσης στον Νάκο Παπαχρήστο καθώς οι δυο τους, όρθιοι, έστριβαν τσιγάρο.

«Μμμ! Δεν ξέρω αν είναι χήρα, αλλά για δουλεμένη δε μοιάζει. Πρόσεξε τα χέρια της; Χέρια πριγκίπισσας δείχνουν περισσότερο παρά εργάτριας. Δε νομίζω να έχει δουλέψει ποτέ έξω, στα χωράφια».

«Εσύ όμως την κάλεσες στο σπίτι!»

«Η Φιλιώ την κάλεσε, τι ήθελες να κάνω; Να φέρω αντίρρηση μπρος στους άλλους; Αλλά... Εε! Μπορεί να μας λείψι ψέματα, ωστόσο δε φαίνεται επικίνδυνη».

Ο Μενέλαος Παρίσης δεν έλεγε να πάρει το βλέμμα του από τη γυναίκα. «Είναι όμως μορφονιά!» συμπέρανε.

Ο Νάκος Παπαχρήστος ζύγισε κι εκείνος τη Μηλίτσα με τα μάτια μισόκλειστα. «Και λίγα λες! Είναι άλλης πάστας γυναίκα. Δεν έχει σχέση με όσες γνωρίζουμε».

«Μην είναι καμιά από αυτές τις παστρικάς;»

«Ποιος ξέρει! Μπορεί να είναι. Μπορεί επίσης να λείψι αλήθεια. Ίσως πραγματικά να έχασε τον άντρα της και

αναγκάστηκε να βγει στη γύρα για δουλειά. Για θέση υπηρέτριας μάλλον ψάχνει. Δύσκολη η ζωή σήμερα, φίλε Μενέλαε. Δεν μπορεί ο κοσμάκης να ορθοποδίσει μετά την Κατοχή και τον Εμφύλιο. Αν δεν έχεις μια –έστω μικρή– περιουσία, κάπου να ακουμπήσεις, δεν είναι εύκολο να τα καταφέρεις».

«Εσύ, ωστόσο, καλό είναι να έχεις το νου σου με δαύτη».

Την αποχώρηση της Σοφίας ακολούθησαν και άλλοι, ώσπου στην αίθουσα έμειναν μόνο τα άτομα της οικογένειας του Νάκου Παπαχρήστου, η Μηλίτσα και η ηλικιωμένη καφετζού, η Δέσπω. Η Φιλιώ, με τη βοήθεια των αδελφών της, του Δήμου και του Σπυράκου, μάζεψε ταψιά, πιάτα και μαχαιροπίρουνα. Η Μηλίτσα προσφέρθηκε να βοηθήσει. Πέντε λεπτά αργότερα βγήκαν παίρνοντας το δρόμο για το σπίτι της οικογένειας.

Το Πευκοχώρι, χτισμένο σε μια πλαγιά, ήταν ένα χωριό αποκομμένο από τον γύρω κόσμο. Τα λιγοστά σπίτια δεξιά και αριστερά ενός χωματόδρομου έδειχναν πανομοιότυπα. Χτίστηκαν σχεδόν ταυτόχρονα, όταν κάποιοι νομάδες κτηνοτρόφοι, κουρασμένοι από τις συνεχείς μετακινήσεις, αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν τον τόπο εκείνο ως μόνιμο χειμαδιά. Το καλοκαίρι κλειδαμπάρωναν τα σπίτια και οδηγούσαν τα ζώα τους στις πλαγιές του Βόρα, που είναι γνωστό ως Καϊμακτσαλάν, ενός βουνού κοντά στα ελληνοσκοπιανά σύνορα. Οι κάτοικοί του θεωρούσαν τους εαυτούς τους ορεσίβιους, αλλά με τα χρόνια απέκτησαν δεσμούς με τον κάμπο, χωρίς ωστόσο να καταφέρουν να εναρμονιστούν με τη ζωή των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής. Ο Μενέλαος Παρίσης ήταν αυτός που, τριάντα χρόνια νωρίτερα, είχε κάνει τις απαραίτητες ενέργειες για λογαριασμό όλων ώστε να αγοραστεί το μεγάλο κτή-

μα από κάποιον τσιφλικιά. Μέσα στα όρια αυτού του κτήματος αλλά μακριά από τα σπίτια τους εγκατέστησαν και τους στάβλους των ζώων, ενώ καλλιεργούσαν επίσης κάποιες εκτάσεις με σιτηρά για τις προσωπικές τους ανάγκες ή με τριφύλλι για τις ανάγκες των ζώων. Ο Μενέλαος Παρίσης ήταν ένας δυναμικός άνθρωπος και όλα τα χρόνια εργαζόταν για το καλό του συνόλου. Ως εκ τούτου απολάμβανε το σεβασμό των υπολοίπων, οι οποίοι τον είχαν αναγνωρίσει άτυπα ως τον τοπικό τους άρχοντα. Σε αυτόν προσέφευγαν όταν αντιμετώπιζαν κάποιο πρόβλημα και κάθε του κουβέντα ήταν νόμος για εκείνους.

Τη μέρα που εμφανίστηκε η Μηλίτσα στο χωριό, συνέστησε στον Νάκο Παπαχρήστο να προσέχει με τη φιλοξενούμενή του. Κι εκείνος πήρε τοις μετρητοίς τη συμβουλή του. Δεν την άφησε στιγμή από τα μάτια του. Η γυναίκα, ευγενική και συνεσταλμένη, έδειξε από την αρχή ότι δεν είχε σκοπό να κάνει κατάχρηση της διήμερης φιλοξενίας. Το μόνο που ζήτησε από τη Φιλιά, αργά το απόγευμα, ήταν ζεστό νερό ώστε να διώξει από πάνω της την κούραση των τελευταίων ημερών.

Ο Νάκος, έχοντας στο μυαλό του την προσταγή του Μενέλαου, έπεισε τον εαυτό του ότι ο μόνος λόγος που τον οδήγησε έξω από το παράθυρο της κάμαρης που είχαν παραχωρήσει στην κοπέλα ήταν ένας και μοναδικός: να παρακολουθήσει τις κινήσεις της ώστε να ξέρει με τι μέρος του λόγου είχε να κάνει. Πλησίασε λοιπόν τις μισόκλειστες γρίλιες προσέχοντας να μην τον πάρει κανένα μάτι. Εκείνη τη στιγμή η Μηλίτσα έβγαζε τα τελευταία ρούχα της. Όταν έμεινε τελείως γυμνή, με μια κίνηση γεμάτη χάρη μπήκε στη σκάφη. Τίναξε τα μαλλιά της πίσω, πήρε στα χέρια της το βρεγμένο σφουγγάρι και με απαλές κινήσεις

άρχισε να τρίβει κάθε σημείο του κορμιού της. Το καλλίγρραμο σώμα, η πάλλευκη επιδερμίδα και το στητό στήθος αιχμαλώτισαν τις αισθήσεις του Νάκου, ο οποίος γύρισε πίσω στο χρόνο με τέτοια ένταση που μόνο στην εφηβική του ηλικία είχε ξαναβιώσει. Άρχισε να τρέμει, η αναπνοή του έγινε βαριά, η καρδιά του ασφυκτιούσε στο στέρνο. Έκανε να φύγει συναισθανόμενος το επιλήψιμο των ενεργειών του, αλλά ούτε τα πόδια του μπορούσε να ορίσει, ούτε τα μάτια του κατάφερε να πάρει από όσα διαδραματιζόνταν στο εσωτερικό του δωματίου. Έμεινε νιώθοντας τα μέλη του να πονούν από τον πρωτόγνωρο πόθο, ώσπου η κοπέλα αφέθηκε στο χάδι της πετσέτας. Ζήληψε εκείνο το ύφασμα ο Νάκος, θέλησε να είναι στη θέση του, να τυλιχτεί γύρω από το αγαλματένιο κορμί, να ποτιστεί από τους χυμούς του. Και ύστερα η Μηλίτσα έβγαλε από την τσάντα της ένα μικρό μπουκαλάκι και ακούμπησε δυο σταγόνες πίσω από τα αυτιά της και ανάμεσα στο στήθος. Δαγκώθηκε ο Νάκος τόσο δυνατά που ένιωσε στο στόμα του τη γεύση του αίματος, μια γεύση που, αντί να τον ηρεμήσει, επιδεινώσε την ταραχή του. Στο μεταξύ, εκείνη είχε ντυθεί και χτένιζε τα μαλλιά της. Λίγο αργότερα την είδε να βγαίνει από το δωμάτιο και να κλείνει την πόρτα πίσω της. Μόνο τότε ο Νάκος κατάφερε να μετακινηθεί. Έπεσε στα γόνατα κάνοντας μεγάλη προσπάθεια να ανακτήσει την ψυχραιμία του. Το κρύο ήταν τσουχτερό αλλά εκείνος καιγόταν, η νύχτα είχε προχωρήσει αλλά αυτός έβλεπε μόνο ήλιους, η σιωπή είχε τυλίξει το χωριό, όμως τα δικά του αυτιά έπιαναν μουσικές ενός κόσμου που μέχρι εκείνη τη στιγμή αγνοούσε.

Όταν μία ώρα αργότερα μπήκε στο σπίτι, τα μάτια του ήταν κατακόκκινα και το πρόσωπο ωχροό.

«Είσαι καλά, πατέρα;» ρώτησε η Φιλιά μα εκείνος δεν

άκουγε, δεν έβλεπε τίποτε άλλο πέρα από τη Μηλίτσα. Του ήρθε λιποθυμιά πιάνοντας στον αέρα το άρωμά της, ενθυμούμενος την κίνηση με την οποία εκείνη μύρωσε τον κόρφο της.

«Πατέρα, σου μιλάω. Είσαι καλά;»

«Είχα πεταχτεί ως το σπίτι του Μενέλαου». Η φωνή του ήταν αγνώριστη, βραχνιασμένη.

«Έχω έτοιμο τσάι. Καταλαβαίνω τη στενοχώρια σου, πατέρα. Όλοι μαζί θα αντιμετωπίσουμε το χαμό της μάνας. Δε μας άφησε η μάνα, πατέρα, είναι εδώ, νιώθω την παρουσία της».

«Πάψε, Φιλιώ. Πάψε!» Η όψη του έγινε ακόμη πιο άγρια, το πρόσταγμα αδιαπραγμάτευτο.

Το κορίτσι σταμάτησε. Η Μηλίτσα όμως σηκώθηκε από τη θέση της, έβαλε σε μια κούπα τσάι, τον πλησίασε χαμογελαστή και τον κοιτούσε. Εκείνος ένιωθε την ανάσα της, χιλιάδες μαχαίρια μπήχτηκαν στην καρδιά του, το τρέμουλο επανήλθε, δε μιλούσε, ήθελε να τρέξει να κρυφτεί από εκείνη, από τον ίδιο του τον εαυτό, από τον πόθο που έσφαζε τα σωθικά του.

Όταν εκείνη η νύχτα ξημέρωσε, ο Νάκος κατάλαβε ότι καμιά άλλη στη ζωή του δε θα είχε τη δική της διάρκεια. Άγρυπνος στο κρεβάτι μετρούσε τα λεπτά και μαζί με αυτά την υπόσχεση που είχε δώσει από νωρίς στον εαυτό του να μην τρέξει στο δωμάτιο της φιλοξενούμενης αφηφώντας τη λογική.

«Φιλιώ, θέλω να σου μιλήσω».

Η κόρη του άναβε το τζάκι. Τα αγόρια είχαν ήδη φύγει για τη φροντίδα των ζώων.

«Σ' ακούω, πατέρα».

«Παιδί μου, η μάνα σου άφησε ένα κενό. Δεν ξέρω αν

μόνοι μας, χωρίς τη βοήθειά της, θα καταφέρουμε να τα βγάλουμε πέρα».

«Θα τα καταφέρουμε, πατέρα».

«Κόρη μου, εσύ θα πρέπει να είσαι και στο σπίτι και στα ζωντανά!»

«Θα κάνω ό,τι μπορώ, πατέρα».

Ο Νάκος πήρε το φλιτζάνι με τον καφέ κοντά στη φωτιά. Είχε πάρει την απόφασή του γρήγορα, χωρίς πολλή σκέψη, και έψαχνε να βρει τρόπο να την ανακοινώσει.

«Πώς σου φάνηκε, αυτή... η πώς τη λένε; Αυτή η γυναίκα που κοιμάται επάνω».

«Πώς να μου φανεί, πατέρα;»

«Είπε ότι ψάχνει για δουλειά».

Η Φιλιώ κούνησε το κεφάλι καταφατικά.

«Και τι δουλειά ακριβώς ψάχνει;»

«Νομίζω ότι βρίσκεται σε δύσκολη θέση και δεν έχει την πολυτέλεια να διαλέξει. Είναι μόνη της, δεν έχει κανέναν στον κόσμο. Είναι... είναι...»

Ο Νάκος κοίταξε την κόρη του με ανυπομονησία. Αυτή βάλθηκε να κινείται μέσα στο χώρο τακτοποιώντας πιατικά και ποτήρια στα ξύλινα ράφια που ήταν στηριγμένα στον τοίχο.

«Ξέρω ότι δεν πρέπει να βγάζω γρήγορα συμπεράσματα, αλλά τη βρίσκω πολύ συμπαθητική, πολύ γλυκιά, αν και είναι διαφορετική από εμάς, έχει ζήσει σε άλλα μέρη», είπε τελικά η Φιλιώ.

«Λοιπόν;»

«Τίποτα. Τη γνώμη μου είπα».

Ο Νάκος ξερόβηξε. «Ξέρεις, Φιλιώ, σκέφτηκα μήπως... μήπως θα έπρεπε να την κρατήσουμε εδώ, να δουλέψει για μας».

Η κοπέλα δεν κατάφερε να κρύψει την έκπληξη της. Κοίταξε άφωνη τον πατέρα της σαν να μην κατάλαβε τα λόγια του.

«Λοιπόν, τι λες; Δε θα ήθελες βοήθεια;»

«Μα, πατέρα, ξέρει αυτή από ζώα;»

«Από ζώα μπορεί να μην ξέρει, αλλά φαντάζομαι ότι είσαι σε θέση να αναλάβει το σπίτι, το μαγειρέμα, τον κήπο. Και θα μάθει κι από ζώα. Βέβαια πρέπει να συμφωνήσει. Μπορεί να μη θέλει να ζήσει σε ένα τόσο μικρό χωριό».

Η Φιλιώ ακόμη δεν εννοούσε να συνειδητοποιήσει την πρόταση του Νάκου. Ποτέ κανένας στο χωριό δεν είχε προσλάβει γυναίκα για δουλειά. Κάποιες φορές εμφανίζονταν νεαροί τσοπάνηδες, έμεναν μαζί τους για μία σεζόν και μετά έφευγαν αναζητώντας καλύτερες συνθήκες. Ωστόσο ενθουσιάστηκε με αυτή την προοπτική. Θα την ήθελε δίπλα της τη Μηλίτσα. Ήταν τόσο καλή μαζί της, τόσο τρυφερή. Θα την ήθελε για φίλη, για αδελφή. Δεν ήταν πολύ μεγαλύτερή της και η συζήτησή τους την προηγούμενη την έπεισε ότι θα μπορούσαν να συνεννοηθούν μια χαρά. Όμως δεν πίστευε ότι εκείνη θα δεχόταν. Κοίταξε τον πατέρα της και βιάστηκε να συνηγορήσει στην απόφασή του από φόβο μην τυχόν εκείνος το μετανιώσει.

«Δε χρειάζεται να πηγαίνει στα ζώα, πατέρα. Αρκεί να αναλάβει το σπίτι. Θα έρχομαι εγώ, όπως έκανα όταν ζούσε η μάνα».

Άβγαλτη η Φιλιώ, μακριά από τον αληθινό κόσμο, λαχταρούσε μια συναναστροφή που θα της άνοιγε ορίζοντες και διαισθανόταν ότι η Μηλίτσα είχε δει πράγματα που η ίδια δε γνώριζε.

Μία ώρα αργότερα παρακολούθουσε από το παράθυρο τη νεαρή γυναίκα που είχε βγει στην αυλή. Την είδε να

σκύβει στα χρυσάνθεμα που αγωνίζονταν να κρατηθούν ζωντανά μέσα στο δυνατό κρύο. Καθάρισε τα κιτρινωμένα φυλλαράκια, έκοψε τα μαραμένα άνθη και στερέωσε τους αδύναμους μίσχους πάνω στα στηρίγματα. Στη συνέχεια ήρθε κάτω από τη μουριά που βρισκόταν στη γωνία και κάθισε στο ξύλινο παγκάκι, την αγαπημένη θέση της Ερμιόνης. Η μητέρα της Φιλιάς συνήθιζε να αγναντεύει από εκείνο το σημείο τον κάμπο, ταξιδεύοντας κάθε πρωί με τη σκέψη της σε άγνωστους για εκείνη τόπους. Εκεί, σε αυτό το παγκάκι, τάιζε τα παιδιά της, όταν ο καιρός ήταν καλός, έπαιρνε το κέντημα και σταυροβελονιά σταυροβελονιά σχεδίαζε τα όνειρά της και το μέλλον της οικογένειας, έβγαζε τους καημούς της. Σε εκείνο το παγκάκι δεχόταν τις γειτόνισσες για ένα γρήγορο καφέ και μετρούσε τα αστέρια τις ανοιξιάτικες βραδιές, παρέα με τον Ρήγα, τον αγαπημένο της σκύλο.

«Σε είδα και για μια στιγμή πίστεψα ότι η μάνα ήταν ακόμη εδώ. Στη θέση αυτή την έβλεπα κάθε πρωί», είπε η Φιλιά στη Μηλίτσα βγαίνοντας στην αυλή.

«Είναι παλιά αυτή η μουριά;» θέλησε να μάθει εκείνη.

«Νομίζω πιο παλιά και από το σπίτι».

Έμειναν για λίγο αμίλητες, η καθεμιά στις δικές της σκέψεις.

«Είναι ωραίο να έχεις ένα σπίτι, μια οικογένεια, μια μουριά που να σκεπάζει αναμνήσεις», διέκοψε τη σιωπή η Μηλίτσα.

«Εσύ; Δεν έχεις σπίτι;»

«Είχα για λίγο. Μόνο για λίγο».

Περιμένε η Φιλιά τη συνέχεια αλλά η Μηλίτσα δεν προχώρησε.

«Πώς σου φαίνεται, Μηλίτσα, το χωριό μας;»

«Όμορφο και... ήσυχο. Και η ηρεμία του αυτή, πίστεψέ με, μπορεί να σημαίνει πολύ περισσότερα από ό,τι εσύ βλέπεις».

«Θα μπορούσες να μείνεις εδώ;»

Η Φιλιώ, σύμφωνα με την προस्ताγή του πατέρα της, που είχε ήδη φύγει για τη δουλειά, θεώρησε ότι είχε φτάσει η ώρα να μιλήσει στην άλλη για τις προθέσεις του Νάκου. Διάλεξε προσεκτικά τις λέξεις, χωρίς να κρύψει τη βαθιά της επιθυμία για μια θετική απάντηση. Ήταν σχεδόν σίγουρη ότι η Μηλίτσα δε θα δεχόταν. Εκείνη όμως έδειξε ενθουσιασμένη.

«Λες αλήθεια, Φιλιώ; Θέλει ο πατέρας σου να μείνω μαζί σας;»

«Αν τα βρείτε στο οικονομικό. Δεν... δεν υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες. Αν υπήρχαν, και τον ουρανό με τα άστρα θα σου έταζα προκειμένου να σε κρατήσω εδώ. Εξάλλου, ούτε ο πατέρας, ούτε εγώ γνωρίζουμε τους μισθούς. Αποφασίσαμε να σου δώσουμε όσα θα δίναμε σε έναν τσοπάνη».

Ανέφερε ένα ποσό και η άλλη το δέχτηκε χωρίς δεύτερη κουβέντα. Αγκαλιάστηκαν τότε χαρούμενες και έδωσαν όρκους φιλίας και συμπαράστασης. Στη συνέχεια η Φιλιώ της εξήγησε ότι το δωμάτιο στο οποίο είχε κοιμηθεί ήταν το δικό της και ότι από δω και μπρος θα το μοιράζονταν. Μετά την ξενάγησε στο σπίτι, στον κήπο με τα λαχανικά, στο κοτέτσι.

«Εδώ τελειώνουν οι δικές σου υποχρεώσεις. Εγώ θα λείπω κάποιες ώρες. Θα είμαι με τους άντρες».

«Δεν έχω αντίρρηση να έρχομαι κι εγώ. Θα τη μάθω τη δουλειά και δε φοβάμαι την κούραση, Φιλιώ», της απάντησε εκείνη.

Όταν επέστρεψαν οι άλλοι το μεσημέρι, η Φιλιώ τους ανακοίνωσε τα νέα, στρώνοντας ένα γιορτινό τραπέζι για το καλωσόρισμα της νέας τους συγκατοίκου. Ο Νάκος, κατά τη διάρκεια της μέρας και μακριά από την επιρροή εκείνης της μάγισσας που είχε έρθει να αναστατώσει τη ζωή του, είχε σκεφτεί το θέμα πιο λογικά και ενδόμυχα ευχήθηκε, κόντρα στις επιθυμίες του, να μη βρει τη Μηλίτσα στο σπίτι, να είχε αρνηθεί την πρόταση που της είχε κάνει η κόρη του. Όταν κατάλαβε ότι θα έμενε τελικά μαζί τους, ένωσε ένα πλάκωμα στην καρδιά του, κάτι σαν άσχημο προαίσθημα. Ωστόσο ο ίδιος τα είχε προκαλέσει όλα αυτά και ήταν αργά να αλλάξει γνώμη. Αισθάνθηκε κακοδιάθετος και απέφυγε κάθε επαφή με τους άλλους.

Το νέο δεν άργησε να μαθευτεί στο χωριό. «Στις εννιά του μακαριτή...» είπαν κάποιοι κακόβουλοι. Δεν το βρήκαν λογικό να χρειάζεται η οικογένεια του Νάκου υπηρετρία και έψαχναν για σενάρια που να δείχνουν περισσότερο αληθοφανή.

«Πώς και πήρες τέτοια απόφαση;» ρώτησε ο Μενέλαος τον Νάκο.

«Οχ, μωρέ! Δεν την πήρα εγώ. Η Φιλιώ το ζήτησε».

«Κι από τότε η δική σου γνώμη μετράει λιγότερο από εκείνη της θυγατέρας σου;»

«Μενέλαε, η Φιλιώ πήρε βαριά το θάνατο της Ερμιόνης. Δεν είσαι στο σπίτι και δε βλέπεις. Αν αυτή η γυναίκα τη βοηθήσει να ξεπεράσει τον πόνο... Ύστερα δεν υπέγραψα και συμβόλαιο! Είπαμε να μείνει λίγους μήνες, ως την άνοιξη. Μετά εμείς θα φύγουμε, ας πάει και εκείνη στο καλό. Εξάλλου χρειαζόμαστε βοήθεια. Όχι πως μας περισσεύουν τα χρήματα, αλλά οι απαιτήσεις της δεν ήταν μεγάλες. Τα βρήκε με τη Φιλιώ, σου λέω!»

«Για μεγάλο διάστημα μετρούσα τα χρόνια με σβησμένα φεγγάρια, ελπίζοντας παράλληλα για το φωτεινό πρόσωπο της ζωής. Οι δικές μου μέρες έλαμψαν όταν γνώρισα στο πρόσωπό σου την αληθινή αγάπη. Όσα πέρασα στο παρελθόν με έκαναν δυνατή, ανθεκτική στον πόνο. Τον δύσκολο δρόμο δεν τον φοβάμαι. Το σκοτάδι δεν αντέχω, αυτό που με αποπροσανατολίζει από τον προορισμό μου. Και είμαι έτοιμη να κάνω ό,τι χρειαστεί για να φέρω πάλι το φεγγάρι ολόγιομο στον δικό μου ουρανό».

Η ξαφνική εμφάνιση της Μηλίτσας Χαριτίδη σ' ένα μικρό χωριό το Νοέμβρη του 1958 ταραίζει τα νερά της κλειστής κοινωνίας. Ο Νάκος Παπαχρήστος και ο Μενέλαος Παρίσης, δύο άντρες που τους ενώνει ένα σκοτεινό παρελθόν, την ερωτεύονται παράφορα. Η κοπέλα παίζει μαζί τους, ενώ παράλληλα στρέφεται στη Φιλιώ, την κόρη του Νάκου, και κερδίζει τη συμπάθειά της. Οι δυο γυναίκες εκμυστηρεύονται η μία στην άλλη τα τραγικά γεγονότα που τις σημάδεψαν. Και όταν σταδιακά αποκαλύπτεται η ζωή τους, έρχεται στο φως ένα συγκλονιστικό μυστικό που θα τις ενώσει για πάντα.

Η ιστορία μιας κοπέλας που τόλμησε να αφηγήσει τα σκοτάδια της ζωής της και να κατακτήσει το φως της αλήθειας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550

www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-496-405-5

9 789604 964055

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΜ.: 10595

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ